

EIROPAS PARLAMENTS

2009 - 2014

Kultūras un izglītības komiteja

2010/0242(COD)

11.11.2010

ATZINUMA PROJEKTS

Sniegusi Kultūras un izglītības komiteja

Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Eiropas gadu
aktīvām vecumdienām (2012. gads)
(COM(2010)0462 – C7-0253/2010 – 2010/0242(COD))

Atzinumu sagatavoja: *Hannu Takkula*

PA_Legam

ĪSS PAMATOJUMS

Vispārīga informācija

Kopš 80. gadu sākuma ES līmenī gandrīz katru gadu tiek organizēti tā sauktie Eiropas gadi, kas ir veltīti noteiktiem jautājumiem. Mērķis ir palielināt sabiedrības informētību un pievērst valstu valdību uzmanību būtiskiem jautājumiem, kurus ES valstis vēlas kolektīvi uzsvērt. Piemēram, 2010. gads ir Eiropas gads cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību, savukārt 2011. gads būs Eiropas brīvprātīgo kustības gads. Gadu tematika tiek izvēlēta iepriekš, lai varētu izstrādāt kampaņas un veikt sagatavošanās darbus.

Pašreizējais priekšlikums paredz, ka 2012. gads būs Eiropas gads aktīvām vecumdienām. Šo jautājumu ir iecerēts izmantot, lai paaugstinātu informētību, noteiktu un izplatītu labu praksi un mudinātu ne vien politikas veidotājus, bet arī iesaistītās personas visos līmeņos veicināt aktivitātes ideju un arī Eiropas vecāku paaudžu cilvēku aktīvu rīcību.

Līdzīgi kā iepriekšējos Eiropas gados, ierosināto pasākumu lokā būs Eiropas, valstu, reģionāla un vietēja mēroga informēšanas un popularizēšanas kampaņas, pasākumi un iniciatīvas, lai izplatītu galvenās idejas un informāciju par piemēriem un labu praksi. Turklāt Komisija cer pārliecināt visas ES valstis uzņemties īstenot īpašus sagatavošanās pasākumus un mērķus līdz 2012. gadam, lai 2012. gada beigās varētu sasniegt taustāmus rezultātus.

Komisija ir norādījusi, ka tā nemeklē īpašu finansējumu šim Eiropas gadam, taču ierosina tāpat kā iepriekšējos gados finansējumu kampaņām u. c. pasākumiem saistībā ar gadu aktīvām vecumdienām nodrošināt no dažādām pašreizējām Kopienas programmām un administratīvajiem budžetiem. Tā kā šāda pieeja finansējumam ir jutīgs jautājums, ņemot vērā ekonomisko situāciju, atzinuma sagatavotājs vēlas uzsvērt ar šo jautājumu saistītās problēmas attiecībā uz budžeta pozīcijām, kuru apjoms nesēn ir samazināts un kuras jau ir paredzētas ilgtermiņa projektu un programmu, piemēram, mūžīgilitātes programmu, finansēšanai.

Novērojumi

Atzinuma sagatavotājs atzīst, ka ES skar būtisks iedzīvotāju novecošanas process. Pētījumu atklājumi liecina, ka no 2012. gada darbaspējīga vecuma Eiropas iedzīvotāju skaits sāks samazināties, savukārt vairāk nekā 60 gadu vecu iedzīvotāju skaits turpinās pieaugt par aptuveni diviem miljoniem gadā. Lielākais spiediens ir sagaidāms laikposmā no 2015. līdz 2035. gadam, kad tā sauktā demogrāfiskā sprādziena laikā dzimusī paaudze pensionēsies.

Iedzīvotāju novecošana ir kļuvusi par vienu no svarīgākajiem uzdevumiem, kas mums jārisina. Novecošana palielinās ekonomiskās un sociālās prasības kā Eiropas valstīs, tā arī citviet pasaulē. Izskatot šos dažādos jautājumus, mums ir arī jāatzīst, ka vecāka gadagājuma cilvēki ir vērtīgs un bieži vien nenovērtēts resurss, kas sniedz būtisku devumu mūsu sabiedrībai. Tādēļ mums ir jācenšas vairāk izmantot šo vecāka gadagājuma cilvēku iespējamo devumu sabiedrībai.

Referents vēlas pievērst īpašu uzmanību vārdam „aktīvs”. Viņš uzsver, ka „aktīvs” attiecas ne tikai uz spēju būt fiziski aktīvam vai spēju turpināt strādāt, bet norāda, ka aktivitātei vajadzētu

arī attiekties uz personas nepārtrauktu un aktīvu līdzdalību sociālajā, ekonomiskajā, kultūras un pilsoniskajā jomā.

Atzinuma sagatavotājs apzinās, ka iedzīvotāju novecošana rada daudzus būtiskus jautājumus politikas veidotājiem, un daži no svarīgākajiem jautājumiem ir šādi:

1. Ņemot vērā to, ka cilvēki dzīvo ilgāk, kā ir iespējams uzlabot dzīvi vecumdienās?
2. Kā cilvēkiem palīdzēt vecumdienās saglabāt aktivitāti?
3. Kā nodrošināt, lai jaunākā paaudze aktīvi ņemtu vērā vecāko paaudzi?
4. Kā vislabāk līdzsvarot ģimenes un valsts lomu attiecībā uz to cilvēku aprūpi, kuriem vecumdienās ir vajadzīga palīdzība?

Aktīvu vecumdienu definīcija nozīmē, ka tiek radīts vairāk iespēju vecāka gadagājuma cilvēkiem turpināt strādāt, ilgāk saglabāt veselību un turpināt sniegt ieguldījumu sabiedrībā citos veidos. Piemēram, brīvprātīgo kustība ir jāatbalsta ar plašu politikas virzienu klāstu visos pārvaldības līmeņos. Tādēļ ir dabiski, ka pirms aktīvo vecumdienu gada ir brīvprātīgo kustības gads. Tomēr, kā Parlaments ir atzinis iepriekš, Eiropas gadi nedrīkst kļūt vienīgi par sabiedrisko attiecību kampaņu un ir jāvelta centieni to mērķu un rezultātu konsolidēšanai saistībā ar īpašām politikas pamatnostādņēm, programmām un citām visaptverošām iniciatīvām, vienlaikus stimulējot jaunas darbības un politikas virzienus.

Aktīvu vecumdienu jautājums ir jārisina ne vien darbavietās, bet dažādās „frontēs”, kur ir nepieciešamība nodrošināt nepārtrauktas mācību iespējas vecāka gadagājuma darbiniekiem arī tādēļ, lai cilvēki saglabātu aktivitāti. Turklāt vecāka gadagājuma cilvēkiem ir vajadzīga apmācība jaunu tehnoloģiju jomā. Ir arī jāatceras, ka mācības, kurās iesaistītas dažādas paaudzes, var veidot saiknes un pat uzlabot mācību pieredzi un palīdzēt nodot mantojumā kultūras vērtības.

GROZĪJUMI

Kultūras un izglītības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Nodarbinātības un sociālo lietu komiteju ziņojumā iekļaut šādus grozījumus:

Grozījums Nr. 1

Regulas priekšlikums

5. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(5) Pieaugošais vecāka gadagājuma cilvēku īpatsvars Eiropā ir paaugstinājis veselīgu vecumdienu veicināšanas nozīmi vairāk nekā jebkad iepriekš. Veselīgas

Grozījums

(5) Pieaugošais vecāka gadagājuma cilvēku īpatsvars Eiropā ir paaugstinājis veselīgu vecumdienu veicināšanas nozīmi vairāk nekā jebkad iepriekš, *sekmējot kultūras*

vecumdienas var paaugstināt vecāka gadagājuma cilvēku līdzdalību darba tirgū, ļaut tiem ilgāk saglabāt sabiedrisko aktivitāti, uzlabot to individuālo dzīves kvalitāti un samazināt slogu veselības un sociālās aprūpes sistēmām.

pasākumus (tostarp sportu), kas pozitīvi ietekmē gan garīgo, gan fizisko veselību. Veselīgas vecumdienas var paaugstināt vecāka gadagājuma cilvēku līdzdalību darba tirgū, ļaut tiem ilgāk saglabāt sabiedrisko aktivitāti, uzlabot to individuālo dzīves kvalitāti un samazināt slogu veselības un sociālās aprūpes sistēmām.

Or. en

Grozījums Nr. 2

Regulas priekšlikums 7. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(7) Padome 2007. gada 22. februārī pieņēma rezolūciju „Eiropas demogrāfisko pārmaiņu radītās iespējas un problēmas. Vecāka gadagājuma cilvēku devums ekonomiskajai un sociālajai attīstībai”, kurā uzsvērta vajadzība uzlabot aktīvas līdzdalības iespējas vecāka gadagājuma cilvēkiem, jaunas saimnieciskās darbības iespējas („sirmgalvju ekonomika”), ko rada pieaugošais vecāka gadagājuma cilvēku pieprasījums pēc noteiktām precēm un pakalpojumiem, kā arī vecāka gadagājuma cilvēku pozitīva sabiedriskā tēla būtiskā nozīme.

Grozījums

(7) Padome 2007. gada 22. februārī pieņēma rezolūciju „Eiropas demogrāfisko pārmaiņu radītās iespējas un problēmas. Vecāka gadagājuma cilvēku devums ekonomiskajai un sociālajai attīstībai”, kurā uzsvērta vajadzība uzlabot aktīvas līdzdalības iespējas vecāka gadagājuma cilvēkiem, jaunas saimnieciskās darbības iespējas („sirmgalvju ekonomika”), ko rada pieaugošais vecāka gadagājuma cilvēku pieprasījums pēc noteiktām precēm un pakalpojumiem, kā arī vecāka gadagājuma cilvēku pozitīva sabiedriskā tēla būtiskā nozīme. ***Vecāka gadagājuma cilvēku vērtīgais brīvprātīgais darbs ir lielisks piemērs tam, kā iedzīvotāji vecumdienās sniedz ieguldījumu sabiedrībā un ekonomikā, un šis ieguldījums būtu jāveicina nākotnē.***

Or. en

Grozījums Nr. 3

Regulas priekšlikums 13. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

(13) Paziņojumā „Digitālā programma Eiropai”, kas ir pirmā EU2020 pamatiniciatīva, pieņemta 2010. gada 19. maijā, Komisija ir uzsvērusi informācijas un sakaru tehnoloģijas būtisko nozīmi pilnvērtīgu vecumdienu nodrošināšanā un ierosinājusi pastiprināt apvienotās programmas „Interaktīva automatizēta dzīves vide” (AAL) īstenošanu. Digitālajā programmā Eiropai ir arī ieteikts rīkoties saskaņoti, lai uzlabotu visu eiropiešu prasmes digitālajā jomā, tostarp vecāka gadagājuma cilvēku prasmes, kas veido lielāko daļu no tiem 150 miljoniem iedzīvotāju vai aptuveni 30 % no kopējā iedzīvotāju skaita, kuri nekad nav lietojuši internetu.

Grozījums

(13) Paziņojumā „Digitālā programma Eiropai”, kas ir pirmā EU2020 pamatiniciatīva, pieņemta 2010. gada 19. maijā, Komisija ir uzsvērusi informācijas un sakaru tehnoloģijas būtisko nozīmi pilnvērtīgu vecumdienu nodrošināšanā un ierosinājusi pastiprināt apvienotās programmas „Interaktīva automatizēta dzīves vide” (AAL) īstenošanu. Digitālajā programmā Eiropai ir arī ieteikts rīkoties saskaņoti, lai uzlabotu visu eiropiešu prasmes digitālajā jomā, tostarp vecāka gadagājuma cilvēku prasmes, kas veido lielāko daļu no tiem 150 miljoniem iedzīvotāju vai aptuveni 30 % no kopējā iedzīvotāju skaita, kuri nekad nav lietojuši internetu. ***Piekluves veicināšana jaunajām tehnoloģijām un mācību nodrošināšana par šo tehnoloģiju izmantošanu turpmāk uzlabos vecāka gadagājuma cilvēku mūžizglītības iespējas un arī palīdzēs novērst attāluma un invaliditātes radītus šķēršļus mūžizglītības pieejamībā.***

Or. en

Grozījums Nr. 4

Regulas priekšlikums 2. pants - ievaddaļa

Komisijas ierosinātais teksts

Eiropas gada vispārējais mērķis ir veicināt un atbalstīt dalībvalstu un to reģionālo un vietējo iestāžu, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības centienus veicināt aktīvu dzīvesveidu vecumdienās un

Grozījums

Eiropas gada vispārējais mērķis ir veicināt un atbalstīt dalībvalstu un to reģionālo un vietējo iestāžu, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības centienus veicināt aktīvu dzīvesveidu vecumdienās un

pastiprināt potenciāla mobilizācijas pasākumus to iedzīvotāju strauji augošajā grupā, kuri ir gandrīz sasnieguši 50 gadu vecumu vai ir vecāki par 50 gadiem, tādējādi saglabājot starppaaudžu solidaritāti. Aktīvas vecumdienas nozīmē labāku iespēju un darba apstākļu radīšanu, lai ļautu vecāka gadagājuma darbiniekiem palikt darba tirgū, sociālās atstumtības apkarošanu, veicinot aktīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē, un veselīga dzīvesveida veicināšanu vecumdienās. Pamatojoties uz to, Eiropas gada mērķi ir:

pastiprināt potenciāla mobilizācijas pasākumus to iedzīvotāju strauji augošajā grupā, kuri ir gandrīz sasnieguši 50 gadu vecumu vai ir vecāki par 50 gadiem, tādējādi saglabājot starppaaudžu solidaritāti. Aktīvas vecumdienas nozīmē labāku iespēju un darba apstākļu radīšanu, lai ļautu vecāka gadagājuma darbiniekiem palikt darba tirgū, sociālās atstumtības apkarošanu, veicinot aktīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē, un veselīga dzīvesveida veicināšanu vecumdienās, **sekmējot kultūras pasākumus (tostarp sportu)**. Pamatojoties uz to, Eiropas gada mērķi ir:

Or. en

Grozījums Nr. 5

Regulas priekšlikums

2. pants - 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

(1) uzlabot sabiedrības informētību par aktīvu vecumdienu būtisko nozīmi, lai uzsvērtu lietderīgo devumu, ko vecāka gadagājuma cilvēki sniedz sabiedrībai un tautsaimniecībai, veicinātu aktīvu dzīvesveidu vecumdienās un pastiprinātu vecāka gadagājuma cilvēku potenciāla mobilizēšanas pasākumus;

Grozījums

(1) uzlabot sabiedrības informētību par aktīvu vecumdienu būtisko nozīmi, lai uzsvērtu lietderīgo devumu, ko vecāka gadagājuma cilvēki sniedz sabiedrībai un tautsaimniecībai, veicinātu aktīvu dzīvesveidu vecumdienās un pastiprinātu vecāka gadagājuma cilvēku potenciāla mobilizēšanas pasākumus, **uzsverot mūžizglītības stratēģijas, tostarp stratēģijas, kas ir saistītas ar jauno tehnoloģiju izmantošanu;**

Or. en

Grozījums Nr. 6

Regulas priekšlikums 5. pants - 1. daļa

Komisijas ierosinātais teksts

Komisija organizē sanāksmes ar valstu koordinatoriem, lai nodrošinātu koordināciju Savienības līmenī un apmainītos ar informāciju, tostarp par uzņemtajām saistībām un to īstenošanu dalībvalstīs.

Grozījums

Komisija organizē sanāksmes ar valstu koordinatoriem, lai nodrošinātu koordināciju Savienības līmenī un apmainītos ar informāciju ***un zināšanām***, tostarp par uzņemtajām saistībām un to īstenošanu dalībvalstīs.

Or. en